

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 186/2025
11.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирољуба Томића, председника већа, Татјане Вуковић, Слободана Велисављевића, Светлане Томић Јокић и Александра Степановића, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела изнуда у покушају у саизвршилаштву из члана 214. став 1. у вези члана 30. и 33. Кривичног законика и др, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА – адвоката Марка Пушице, поднетом против правноснажних пресуда Другог основног суда у Београду 17К бр. 1524/22 од 28.12.2023. године и Апелационог суда у Београду Кж1 539/24 од 05.11.2024. године, у седници већа одржаној дана 11.03.2025. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА – адвоката Марка Пушице, поднет против правноснажних пресуда Другог основног суда у Београду 17К бр. 1524/22 од 28.12.2023. године и Апелационог суда у Београду Кж1 539/24 од 05.11.2024. године у односу на повреде закона из члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) и 2) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу захтев за заштиту законитости **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду 17К бр. 1524/22 од 28.12.2023. године окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела изнуда у покушају у саизвршилаштву из члана 214. став 1. у вези члана 30. и 33. КЗ, за које му је суд претходно утврдио казну затвора у трајању од 1 године и 6 месеци и извршења кривичног дела противправно лишење слободе из члана 132. став 1. у вези члана 33. КЗ, за које му је суд претходно утврдио казну затвора у трајању од 6 месеци, те је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 1 године и 7 месеци у коју му је урачунато време проведено у притвору од 27.10.2022. године и на мери забрана напуштања стана до 28.12.2023. године. Одлучено је о трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтеву оштећеног, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 539/24 од 05.11.2024. године одбијена је као неоснована жалба бранилаца окривљеног АА – адвоката Марка Пушице

и адвоката Сађе Главонић и пресуда Другог основног суда у Београду 17К бр. 1524/22 од 28.12.2023. године, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА – адвокат Марко Пушица, у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости, побијане пресуде преиначи и окривљеног ослободи од оптужбе. Стављен је предлог у смислу члана 488. став 2. ЗКП, као и да се извршење правноснажне пресуде одложи.

Врховни суд доставио је по примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку и, у седници већа коју је одржао без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, налазећи да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног је неоснован у односу на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен.

Указујући на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног АА у захтеву за заштиту законитости истиче да из чињеничног описа радње извршења у оквиру изреке првостепене пресуде произлази да нису описане нити назначене све чињенице и околности које представљају законско обележје примењеног института саизвршилаштва и то у доносу на оба кривична дела за која је овај окривљени оглашен кривим правноснажном пресудом. По ставу одбране, из садржине чињеничног описа изреке првостепене пресуде не произлазе описи и формулација из саизвршилачког поступања окривљеног АА и НН лица у изнуди у покушају и противправног лишења слободе у законској диспозицији „на други начин противправно одузео слободу кретања оштећеног“. У захтеву за заштиту законитости бранилац окривљеног указује и на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП наводима да је окривљени АА оглашен кривим због извршења кривичног дела изнуда у покушају и саизвршилаштву из члана 214. став 1. у вези члана 33. КЗ, а да је у побијаним пресудама изостао материјално-правни основ да је ово кривично дело остало у покушају, будући да и изрека и образложење пресуда уопште не садрже формулацију да се применом одредбе члана 30. КЗ поткрепљује примена института покушаја.

Изложене наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног, Врховни суд оцењује као неосноване из следећих разлога:

Кривично дело изнуда из члана 214. став 1. КЗ чини онај ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист, силом или претњом принуди другог да нешто учини или не учини на штету своје или туђе имовине.

Одредбом члана 132. КЗ у ставу 1. прописано је да ко другог противправно затвори, држи затвореног или на други начин противправно одузме или ограничи слободу кретања казниће се затвором до 3 године.

Одредбом члана 33. КЗ прописано је да ако више лице учествовањем у радњи извршења са умишљајем или из нехата заједнички изврше кривично дело, или остварујући заједничку одлуку другом радњом са умишљајем битно допринесу извршењу кривичног дела, свако од њих казниће се казном прописаном за то дело.

Одредбом члана 14. КЗ прописано је да је кривично дело оно дело које је законом предвиђено као кривично дело, које је противправно и које је скривљено (став 1.), а одредбом члана 22. КЗ прописано је у ставу 1. да кривица постоји ако је учинилац у време када је учинио кривично дело био урачунљив и поступао са умишљајем, а био је свестан или је био дужан и могао бити свестан да је његово дело забрањено.

У изреци првостепене пресуде јасно је наведено да је окривљени АА, заједно са НН лицем, по претходном договору, на други начин, одузео слободу кретања оштећеног ББ, те у намери прибављања противправне имовинске користи покушао силом да принуди оштећеног ББ да нешто учини на штету своје имовине при чему је био урачунљив, свестан својих дела и свестан њихове забрањености, чије извршење је хтео, на тај начин што је ... оштећени ББ од окривљеног у више наврата позајмљивао новац под камату од 20% на недељном нивоу, те пошто је окривљеном у децембру 2021. године измирен дуг ..., окривљени оштећеном рекао да је погрешно обрачунао камату и да треба да му да још 8.000 евра што је оштећени одбио, да би окривљени дана 24.10.2022. године са НН лицем возилом пратио возило оштећеног ... ушао у возило оштећеног, сео на место сувозача, те уперио НН предмет у оштећеног, а за који је оштећени мислио да је пиштољ говорећи оштећеном немој случајно да си покушао да бежиш или да нешто урадиш и потом рекао оштећеном да прати возило „...“, што је оштећени у страху и учинио да би убрзо након тога окривљени држећи предмет за који је оштећени мислио да је пиштољ уперен у оштећеног рекао оштећеном да изађе из возила којим је управљао, да не прави глупости и пређе у возило „...“ што је оштећени и учинио и сео на задње седиште, док је окривљени сео на место сувозача, а возилом је управљало НН лице које је на десној бутини држало пиштољ одакле су кренули ка улици ... дивизије и када су скренули у ту улицу окривљени је руком сагнуо главу оштећеног ка његовом крилу где су наставили вожњу све до насеља ... па када су дошли до насеља ...окривљени је оштећеном рекао да полако изађе из возила, да би га по изласку из возила НН лице које је управљало возилом марке „...“ ударило пиштољем у пределу главе од ког ударца се оштећеном завртело у глави и пао је на земљу, након чега му је окривљени говорио да мора да врати новац, да је дужан 8.000 евра, да има рок од 48 сати да новац врати, да би потом окривљени заједно са НН лицем узели неко дрво и њиме тукли оштећеног по доњем делу леђа говорећи оштећеном да уколико у року од 48 сати не врати 8.000 евра да ће они сами одређивати цифру коју ће морати да врати и сликали су оштећеног, те је у једном моменту отац оштећеног ВВ позвао оштећеног на мобилни телефон, где је окривљени АА рекао оштећеном да се јави и разговара са оцем преко спикерфона у ком разговору је отац оштећеног ББ рекао оштећеном да не брине, да га полиција тражи, након чега је окривљени АА оставио оштећеног и са НН лицем возилом „...“ се одвезао у непознатом правцу услед чега је оштећени добио лаке телесне повреде ближе опредељене у изреци пресуде.

Имајући у виду наведено, као и цитиране законске одредбе, по оцени овог суда из изреке побиијане правноснажне пресуде јасно произилазе сви субјективни и

објективни елементи кривичног дела изнуда у покушају у саизвршилаштву из члана 214. став 1. у вези члана 30. и 33. КЗ и кривичног дела противправно лишење слободе из члана 132. став 1. у вези члана 33. КЗ за које је окривљени АА и оглашен кривим.

Сходно изнетом, у изреци правноснажне пресуде јасно је описана кривица окривљеног (урачунљивост, умишљај и свест о противправности), конкретизоване радње саизвршилаштва, које је предузео окривљени АА критичном приликом као и НН лице (претње НН предметом и пиштољем, наношење повреда оштећеном како пиштољем тако и дрветом, захтев да исплати новац од 8.000 евра у року од 48 сати). Врховни суд указује да би постојало саизвршилаштво код кривичног дела изнуда није неопходно да свако од саизвршилаца предузме све инкриминисане радње, већ свако од њих жели извршење кривичног дела као своје и да у време извршења дела учини било коју радњу којом се омогућава његово извршење. Наиме, окривљени АА и НН лице су имали претходни договор и учествовали непосредно у радњи извршења кривичних дела и код њих је била јасно изражена свест о заједничком деловању са свим радњама које су обојица предузимали, чиме су заједнички допринели извршењу предметних кривичних дела.

Уједно, овај суд указује и на чињеницу да из изреке правноснажне пресуде произлази да су окривљени предузели две радње извршења два кривична дела и то „на други начин противправно одузели слободу кретања оштећеног ББ“ и у намери прибављања противправне имовинске користи покушали силом да принуде оштећеног ББ да нешто учини на штету своје имовине, а не само на други начин противправно одузели слободу кретања оштећеног, како то бранилац погрешно наводи у свом захтеву за заштиту законитости.

Поред изнетог, Врховни суд указује и да је радња извршења кривичног дела из члана 132. став 1. КЗ постављена алтернативно као затварање, држање затвореног или противправно одузимање или ограничавање слободе кретања на други начин, а да одузимање слободе кретања „на други начин“ треба екстензивно тумачити, с обзиром на смисао ове инкриминације и њен заштитни облик и тим појмом обухватити све оне начине који су подобни да се неке одузме слобода кретања, а то не мора нужно бити радња слична затварању, а што се у конкретном случају и догодило када је окривљени био принуђен да се креће иза возила окривљеног који му је то и наредио, а након тога и да уђе у возило окривљеног за које време је био противправно лишен слободе.

Сходно наведеном, наводи захтева за заштиту законитости којима се указује на повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП оцењени су као неосновани.

Уједно, Врховни суд указује и да чињеница да „покушај“ као институт кривичног законодавства није нумерички означен као члан „30.“ није од утицаја на другачију одлуку у овом предмету, имајући у виду да из изреке, али и из правне квалификације неспорно произлази да је кривично дело изнуда остало у покушају.

У поднетом захтеву за заштиту законитости бранилац окривљеног указује и на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и као незаконит доказ означава извештај МУП ДП ПУ за Град Београд УКП Одељење за увиђајно-оперативне послове од 25.10.2022. године, извештај о интервенцији ПС

Раковица од 24.10.2022. године, јер предметни извештаји, а имајући у виду њихову садржину, доносиоца и законску сврху нису могли бити изведени као доказ у кривичном поступку и на таквим актима није могла бити заснована пресуда. Наиме, по ставу одбране се ради о актима који су сачињени током управно-полицијског рада, који су имали искључиво оперативну природу.

По оцени Врховног суда, неосновано бранилац окривљеног – адвокат Марко Пушица у поднетом захтеву за заштиту законитости указује на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП.

Околности наведене у предметном захтеву одбрана окривљеног изнела је и у жалби изјављеној против првостепене пресуде, а другостепени суд је нашао да су ти жалбени наводи неосновани и с тим у вези, у образложењу пресуде на страни 4, став два и три, дао довољне и јасне разлоге, које Врховни суд прихвата и, у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП, на те разлоге упућује.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног – адвоката Марка Пушице је у преосталом делу недозвољен.

Одредбом члана 484. ЗКП прописано је да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за његово подношење (члан 485. став 1. ЗКП). Када се захтев подноси због повреде закона (члан 485. став 1. тачка 1. ЗКП) окривљени преко свог браниоца, а и сам бранилац који у корист окривљеног предузима све радње које може предузети окривљени (члан 71. тачка 5. ЗКП), такав захтев може поднети само из разлога прописаних одредбом члана 485. став 4. ЗКП, дакле ограничено је право окривљеног и његовог браниоца на подношење захтева за заштиту законитости у погледу разлога због којих могу поднети овај ванредни правни лек и то таксативним набрајањем повреда закона које су учињене у првостепеном поступку и у поступку пред апелационим односно другостепеним судом и то због повреда одредаба члана 74, члана 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10) и став 2. тачка 1), члана 439. тачка 1) до 3) и члана 441. став 3. и 4. ЗКП.

Бранилац окривљеног – адвокат Марко Пушица у захтеву за заштиту законитости нумерише и повреду закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, а која повреда закона представља дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца у смислу члана 485. став 4. ЗКП. Међутим, образлажући наведену повреду бранилац наводи да је до повреде кривичног закона у конкретном случају дошло и следом тога што је првостепени суд у одлуци о кривичној санкцији, односно изрицању јединствене казне затвора у исту урачунао и време проведено на мери безбедности забрана напуштања стана иако таква мера безбедности не постоји у нашем КЗ.

На описани начин, по ставу Врховног суда, бранилац само формално означава законом дозвољен разлог за подношење захтева - члан 439. тачка 3) ЗКП, док у суштини указује на повреду закона из члана 439. тачка 4) ЗКП.

Међутим, повреда закона из члана 439. тачка 4) ЗКП, није законом дозвољен разлог, у смислу члана 485. став 4. ЗКП, због које окривљени преко браниоца, може

поднети захтев за заштиту законитости, због чега је Врховни суд у наведеном делу захтев браниоца окривљеног— адвоката Марка Пушице оценио као недозвољен.

Из изнетих разлога, Врховни суд је, на основу члана 491. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Ирина Ристић, с.р.

Председник већа-судија
Мирољуб Томић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић